EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

2008/0080(AVC)

30. 6. 2008

****

NÁVRH DOPORUČENÍ

k návrhu na rozhodnutí Rady o uzavření Protokolu k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob týkajícího se účasti Bulharské republiky a Rumunska jakožto smluvních stran na základě jejich přistoupení k Evropské unii, jménem Evropského společenství a jeho členských států
(9116/2008 – KOM(2008)0209 – C6-0209/2008 – 2008/0080(AVC))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodaj: Marian-Jean Marinescu

PR_AVC_art83

Vysvětlivky k označení legislativních postupů

*	Postup konzultace *většina odevzdaných hlasů*
**I	Postup spolupráce (první čtení) *většina odevzdaných hlasů*
**II	Postup spolupráce (druhé čtení) *většina odevzdaných hlasů pro schválení společného postoje* *většina hlasů poslanců Parlamentu pro zamítnutí nebo změnu společného postoje*
***	Postup souhlasu *většina hlasů poslanců Parlamentu s výjimkou případů uvedených v článcích 105, 107, 161 a 300 Smlouvy o ES a v článku 7 Smlouvy o EU*
***I	Postup spolurozhodování (první čtení) *většina odevzdaných hlasů*
***II	Postup spolurozhodování (druhé čtení) *většina odevzdaných hlasů pro schválení společného postoje* *většina hlasů poslanců Parlamentu pro zamítnutí nebo změnu společného postoje*
***III	Postup spolurozhodování (třetí čtení) *většina odevzdaných hlasů pro schválení společného návrhu*

(Druh postupu závisí na právním základu navrženém Komisí.)

OBSAH

Strana

NÁVRH LEGISLATIVNÍHO USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 5

NÁVRH LEGISLATIVNÍHO USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

onávrhu na rozhodnutí Rady o uzavření Protokolu k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob týkajícího se účasti Bulharské republiky a Rumunska jakožto smluvních stran na základě jejich přistoupení k Evropské unii, jménem Evropského společenství a jeho členských států
(9116/2008 – KOM(2008)0209 – C6-0209/2008 – 2008/0080(AVC))

(Postup souhlasu)

Evropský parlament,

– s ohledem na návrh na rozhodnutí Rady (KOM(2008)0209),

– s ohledem na Protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob týkající se účasti Bulharské republiky a Rumunska jakožto smluvních stran na základě jejich přistoupení k Evropské unii (8689/08),

– s ohledem na Protokol k Dohodě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob týkající se účasti České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky jakožto smluvních stran na základě jejich přistoupení k Evropské unii[1],

– s ohledem na Dohodu mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé o volném pohybu osob[2],

– s ohledem na žádost o souhlas předloženou Radou v souladu s čl. 300 odst. 3 druhým pododstavcem a s článkem 310 Smlouvy o ES (C6-0209/2008),

– s ohledem na čl. 6 odst. 2 aktu o přistoupení z roku 2005[3],

– s ohledem na článek 75 a čl. 83 odst. 7 jednacího řádu,

– s ohledem na doporučení Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A6-0000/2008),

1. souhlasí s uzavřením protokolu;

2. pověřuje svého předsedu, aby předal postoj Parlamentu, Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a Švýcarské konfederace.

---

[1] Úř. věst. L 89, 28.3.2006, s. 30.
[2] Úř. věst. L 114, 30.4.2002, s. 6.
[3] Úř. věst. L 157, 21.6.2005, s. 203.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

I. Souvislosti

Dohoda mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy (Belgií, Dánskem, Německem, Řeckem, Španělskem, Francií, Irskem, Itálií, Lucemburskem, Nizozemskem, Rakouskem, Portugalskem, Finskem, Švédskem, Spojeným královstvím) na jedné straně a Švýcarskem[1] na straně druhé o volném pohybu osob byla podepsána dne 21. června 1999 a vstoupila v platnost dne 1. června 2002[2].

Po přistoupení deseti nových členských států EU (EU-10) dne 1. května 2004 byla smlouva prostřednictvím protokolu pozměněna a rozšířena i na státy EU-10 (Česká republika, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovinsko a Slovensko). První protokol k dohodě byl podepsán jménem Evropského společenství a jeho členských států dne 26. října 2004 a, po pozitivním výsledku švýcarského referenda na toto téma ze dne 25. září 2005, vstoupil v platnost dne 1. dubna 2006[3]. Protokol se řídí vzorem dohody s EU-15, stanoví kvóty, pravidla přístupu k pracovnímu trhu, omezení a ochranné doložky.

Dohoda o přistoupení Bulharska a Rumunska k Evropské unii ze dne 1. ledna 2007 musí být znovu pozměněna, aby umožňovala zapojení nových smluvních stran.
Dne 5. května 2006, po svolení, které udělila Rada Komisi, započala jednání se Švýcarskou federací o druhém protokolu k dohodě o volném pohybu osob týkajícím se účasti Bulharské republiky a Rumunska jakožto smluvních stran. Jednání byla zakončena dne 29. února 2008 parafováním konečného návrhu. Tento druhý protokol byl podepsán jménem Evropského společenství a jeho členských států dne 27. května 2008.

II. Protokol k Dohodě mezi ES a Švýcarskem o volném pohybu osob po přistoupení dvou nových členských států, Rumunska a Bulharska (EU-2), ze dne 1 ledna 2007 (stávající protokol)

Tento protokol je „logickým rozšířením“ dohody s EU-25. Stávající protokol, za použití stejného právního základu jako předchozí protokol (protokol s EU-10), poskytuje Švýcarsku právo obnovit množstevní limity pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné z Rumunska a Bulharska v zájmu postupného usnadnění přístupu těmto dvěma národnostem k švýcarskému pracovnímu trhu, přičemž každý rok budou přijímány větší skupiny osob, ale v závislosti na situaci na švýcarském trhu a údajích o zaměstnanosti.

Švýcarsko uvaluje kvóty na přechodná období (celkem sedm let, pokud jde o EU-10), takto:
– dvouleté první přechodné období počínající dnem, kdy vstoupil v platnost stávající protokol,

[1] Švýcarsko je jedním ze zakládajících členů Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), ale není členem Evropského hospodářského prostoru (EHP). Jeho volba proti přístupu k EHP vyústila v řadu dohod s Evropským společenstvím a jeho členskými státy.
[2] Od 1. června 2007 mají pracovníci z EU-15 a dvou nových menších členských států Malty a Kypru stejně jako ze tří zemí ESVO, Islandu, Norska a Lichtenštejnska, neomezený přístup na švýcarský pracovní trh. Pokud počet imigrantů přesáhne průměr uplynulých tří let o 10 %, Švýcarsko bude oprávněno znovu zavést kvóty také pro těchto 17 členských států EU.
[3] Úř. věst. L 89, 28.3.2006, s. 30.

– tříleté druhé přechodné období, v případě, že zpráva ze Švýcarska o funkci prvního přechodného období odhalí záměr Švýcarska pokračovat v uplatňování množstevních limitů[1],
– zvláštní dvouleté období, pouze v případě zjištění „vážného narušení svého trhu práce nebo hrozby takového narušení“ může Švýcarsko své množstevní limity zachovat.

Protokol rovněž zahrnuje zvláštní ochrannou klauzuli, která Švýcarsku umožňuje po deset let od vstupu protokolu v platnost vyžadovat plnění kvót omezujících počet přistěhovalců v případě, že počet povolení k pobytu o více než 10 % přesáhne v daném roce průměr tří předcházejících let.

Pro následující rok může Švýcarsko omezit počet nových povolení k pobytu na průměr tří předchozích let plus 5 %[2].
Vzhledem k tomu, že referendum týkající se otevření švýcarského pracovního trhu dvěma novým členským státům je plánováno na květen roku 2009 a že po tomto referendu vejde v platnost současný protokol, období uplatňované na základě této zvláštní ochranné klauzule může trvat do roku 2019.

Tyto množstevní limity týkající se přístupu pracovníků zaměstnaných ve Švýcarsku a osob samostatně výdělečně činných z Bulharska a Rumunska jsou uplatnitelné pro následující dvě kategorie pobytu: pobyt na dobu delší než čtyři měsíce a kratší než jeden rok (krátkodobé) a pobyt na dobu rovnající se nebo překračující jeden rok (dlouhodobé)[3].

Během celého přechodného období pěti let stoupnou kvóty pro nová povolení k pobytu pro Rumunsko a Bulharsko z 3 620 na 9 090 (krátkodobé pobyty) a z 362 na 1 046 (dlouhodobé pobyty).

Přechodná opatření také opravňují Švýcarsko udržovat kontrolu nad prioritou pracovníků začleněných do řádného pracovního trhu, kontrolovat mzdy a pracovní podmínky příslušící státním příslušníkům jakékoli jiné smluvní strany. Stejná kontrolní opatření mohou být uplatňována ve vztahu k osobám poskytujícím služby v následujících čtyřech odvětvích: zahradnické služby, stavebnictví včetně příbuzných oborů, bezpečnostní služby a průmyslový úklid.

Podle modelu předchozího protokolu (protokol s EU-10), zavádí stávající protokol několik úprav týkajících se přechodných opatření ohledně nákupu zemědělské půdy, lesů a lesní půdy švýcarskými státními příslušníky a společnostmi stejně jako osobami, které zde mají vedlejší bydliště. Navíc jsou zde technické úpravy týkající se zejména systémů sociálního zabezpečení. Nezbytné úpravy v oblasti vzájemného uznávání profesionálních kvalifikací budou přijaty smíšeným výborem dohody.

III. Otevření švýcarského trhu práce dvěma novým členským státům

[1] V případě, že se tento záměr neprojeví, přechodné období vyprší na konci dvouletého období.
[2] Podmínky stanovené v čl. 10 odst.4 původní dohody.
[3] Majitelé platných povolení k pobytu si budou moci nechat povolení obnovit; vyčerpání množstevních limitů se na ně nemusí vztahovat.

Podle posledního průzkumu švýcarských hospodářských organizací[1] má rozšíření dohody o volném pohybu osob na dva nové státy zásadní význam pro švýcarské hospodářství.

V zájmu zabránění hospodářské a společenské destabilizaci[2] švýcarské úřady ujistily obyvatelstvo, že se jejich pracovní trh bude otevírat postupně a že tlak na mzdy jako důsledek uvolnění trhu bude omezen. Následně je zde možnost znovuzavedení kvót na základě ochranné klauzule, která může zůstat otevřená až do roku 2019.

Nicméně, pokud švýcarský parlament a voliči odmítnou rozšíření svobodného pohybu osob na nové země EU, vyvstane nebezpečí, že EU dohodu ukončí. To by znamenalo, že by začala platit takzvaná ukončovací klauzule a šest dalších dvoustranných dohod I z roku 1999 by následně přestalo platit[3].
Podle dohody její rozšíření podléhá nepovinným referendům, která by ukázala postoj švýcarských občanů k této záležitosti.

Dne 25. září 2005 se konalo referendum o této otázce, aby potvrdilo vstup protokolu k dohodě s EE-10 v platnost[4].

Mimo to, jako důsledek konce sedmiletého přechodného období uloženého EU-25 a začátku nové fáze, se bude pravděpodobně konat další referendum v květnu 2009[5].

IV. Stanovisko zpravodaje

Hospodářské přínosy

Rozšíření dohody o volném pohybu osob mezi Švýcarskem a EU na deset nových členských zemí otevřelo příležitosti na pracovním trhu a obohacení obchodu s těmito zeměmi ovlivnilo švýcarský hospodářský růst.
Podle zprávy publikované státním sekretariátem pro hospodářské věci se imigrace přizpůsobila potřebám Švýcarska na pracovním trhu založeném na cyklickém vývoji a měla pozitivní dopad na domácí hospodářství.

Očekává se, že rozšíření dohody na Rumunsko a Bulharsko zintenzivní konkurenci na švýcarském trhu práce, usnadní posílání švýcarských zaměstnanců do těchto dvou zemí,

[1] Viz http://www.accords-bilateraux.ch/fileadmin/user_upload/bilaterale/pdf/fr/2008-06-16_Exp_Europe_Staempfli.pdf
[2] Jednání se Švýcarskem byly předzvěstí podpory omezení pracovního trhu, jako je národní priorita, kontrola mezd a kvóty.
[3] Dvoustranné dohody I pokrývaly volný pohyb osob stejně jako technické překážky obchodu a veřejným zakázkám a vstoupily v platnost dne 1. června 2002. O dvoustranných dohodách II se jedná od června 2002 a obsahují dohody týkající se zdanění úspor; spolupráce v boji proti podvodům, spojení Švýcarska se schengenským acquis, účasti Švýcarska v dublinském nařízení i nařízení Eurodac, obchodu se zpracovanými zemědělskými výrobky, zapojení Švýcarska v Evropské agentuře pro životní prostředí a v Evropské informační a pozorovací síti pro životní prostředí (EIONET), statistické spolupráce, účasti Švýcarska na vzdělávacích programech Media a Media plus a zbraňování dvojímu zdanění penzistům institucí Společenství.
[4] Průzkum veřejného mínění zveřejněný v lednu roku 2005 ukázal, že 52 % voličů prohlásilo, že by byli pro rozšíření dohody o volném pohybu, zatímco 30 % bylo proti a 18 % nerozhodnutých.
[5] Švýcarská sněmovna reprezentatntů rozhodla, že referendum o prodloužení dohody s EU-25 by mělo být odděleno od prvního referenda pro EU-2 ohledně vstoupení protokolu k dohodě týkajícího se přístupu Rumunska a Bulharska k EU v platnost.

zlepší šance na přijímání rumunského a bulharského personálu a také otevře budoucí trhy pro švýcarský vývoz. Statistiky ukazují, že švýcarský pracovní trh si žádá především vysoce kvalifikované zaměstnance, zvláště v oblasti řízení a akademické a technické sféře.

Některá odvětví švýcarského hospodářství, jako jsou turistika, pohostinství, zemědělství a odvětví zdravotnictví, doufají, že jim otevření také poskytne výhody při obsazování volných míst s nižšími požadavky na kvalifikaci.

Výzvy, které tento protokol přináší

Zpravodaj vítá rozšíření dohody, neboť se domnívá, že jak Rumunsko a Bulharsko na jedné straně, tak švýcarská konfederace na straně druhé by mohly mnohé získat v kontextu rozšířené Evropy podporující hospodářské politiky, které jsou zacíleny na růst a zaměstnanost nejen uvnitř EU, ale také v sousedních zemích.

Nicméně při srovnání protokolu následujícího po přistoupení EU-10 s protokolem, který následoval po přistoupení Rumunska a Bulharska, si zpravodaj povšiml, že navzdory stejně dlouhému celkovému přechodnému období, které Švýcarsko udělilo EU-10 a EU-2, je zde v časovém rámci rozdíl.

Tento rozdíl je zapříčiněn různými daty, kdy protokoly vstoupily v platnost[1], což přidává nejméně dva roky ke všem přechodným obdobím požadovaným na Rumunsku a Bulharsku[2].

Vstupní báze spoléhá na nestálý způsob zahajování těchto přechodných období: pro EU-10 začíná s datem jejich přistoupení (1. dubna 2004) a datem, kdy vstoupil v platnost protokol, pro EU-2 (po švýcarském referendu plánovaném na květen roku 2009).

Proto, s ohledem na o dva roky opožděný start Rumunska a Bulharska, zpravodaj žádá Evropskou komisi, aby se pokusila urychlit tento proces a ujistila se, že Švýcarská konfederace neodloží ratifikaci, aby současný protokol mohl vstoupit v platnost okamžitě po dokončení referenda ohledně této otázky.

Ze všech těchto důvodů zpravodaj dohodu podporuje a doporučuje, aby byla schválena.

[1]Protokol k dohodě mezi ES a Švýcarskem o volném pohybu osob, který následoval po přistoupení deseti nových členských států EU (EU-10) 1. května 2004, předvídá následující přechodná období: tříleté první přechodné období do 31. května 2007, dvouleté druhé přechodné období do dne 31. května 2009 a zvlášní dvouleté období do roku 2011; zvláštní ochranná klauzule pro Švýcarsko je plánována do roku 2014.

[2] Zvláštní ochranná klauzule pro Švýcarsko je také o dva roky delší pro EU-2 v porovnání s EU-10. A to proto, že tato klauzule se plánuje do roku 2014 pro EU-10, tedy dvanáct let poté, co vstoupila v platnost původní dohoda v roce 2002, a tudíž na deset let po přistoupení k EU a do roku 2019 pro EU-2, což znamená na deset let poté, co vstoupil v platnost současný protokol plánovaný na rok 2009, a tedy na dvanáct let po jejich přistoupení k EU.